

มณีนุช ทิพย์จิต 2553: ศึกษา ความคิดและพฤติกรรม ของเกษตรกรกลุ่มรวมพลังเกษตรกรชีวภาพ บ้านนาคู เพื่อหาแนวทางในการจัดกระบวนการเรียนรู้สู่ระบบเกษตรกรชีวภาพ ตำบลนาคู อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (ส่งเสริมการเกษตร) สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร ภาควิชาส่งเสริมและนิเทศศาสตร์เกษตร อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก: รองศาสตราจารย์สาวตรี รังสิภัทร์, Ph.D. 330 หน้า

วัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อศึกษา 1) ข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคลของเกษตรกรต่อการทำเกษตรชีวภาพ 2) ความคิดและพฤติกรรมของเกษตรกร ต่อการทำเกษตรชีวภาพ 3) เงื่อนไขและข้อจำกัดของเกษตรกร ต่อการทำเกษตรชีวภาพ 4) บทเรียนการปรับเปลี่ยนความคิดและพฤติกรรมของเกษตรกร ต่อการทำเกษตรชีวภาพ 5) แนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ของเกษตรกรสู่ระบบการทำเกษตรชีวภาพ และ 6) ข้อเสนอแนะของเกษตรกร ในการปรับเปลี่ยนความคิดและพฤติกรรมของเกษตรกร ต่อการทำเกษตรชีวภาพ ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ เกษตรกรกลุ่มรวมพลังเกษตรกรชีวภาพบ้านนาคู อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 41 ราย เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลได้แก่ แบบสัมภาษณ์ สถิติพรรณนาที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลประกอบด้วย ค่าร้อยละ และค่าเฉลี่ย โดยนำเสนอในรูปแบบพรรณนาเป็นหลัก

ผลการวิจัย พบว่า 1) เกษตรกรกลุ่มรวมพลังเกษตรกรชีวภาพบ้านนาคู เป็นเพศหญิง อายุ 41-50 ปี (ร้อยละ 46.3) สำเร็จการศึกษาขั้นสูงสุดระดับปริญญาตรี ขั้นต่ำสุดประถมศึกษาปีที่ 4 มีพื้นที่ทำการเกษตรระหว่าง 0.5- 10 ไร่ (ร้อยละ 36.6) จำนวนสมาชิกในครอบครัว 2-3 คน (ร้อยละ 46.3) และเป็นแรงงานทางการเกษตร (ร้อยละ 70.7) เกษตรกรทำนาเป็นอาชีพหลัก (ร้อยละ 70.7) อาชีพรองปลูกผัก (ร้อยละ 39.0) มีประสบการณ์ทำการเกษตร 1-10 ปี (ร้อยละ 41.5) มีประสบการณ์ทำเกษตรชีวภาพ 2-3 ปี (ร้อยละ 41.5) และนำเกษตรชีวภาพไปใช้กับผัก (ร้อยละ 39.0) ส่วนใหญ่มีพื้นฐานความรู้เรื่องสูตรของการทำน้ำหมักชีวภาพทั้ง 4 สูตร รู้วิธีการนำไปใช้ และประโยชน์ของสารชีวภาพ โดยมีวิธีการเรียนรู้ 6 วิธี ประกอบด้วย การอบรม สาธิตวิธี ลงมือปฏิบัติ รวมกลุ่มทำศึกษาดูงาน และวิธีการเรียนรู้จากกลุ่ม ส่วนใหญ่มีช่องทางในการเรียนรู้ 3 ช่องทาง ประกอบด้วย สื่อบุคคล สื่อกลุ่ม สื่อมวลชน ได้แก่ โทรทัศน์ สิ่งพิมพ์ วิทยุ 2) เกษตรกรส่วนใหญ่มีความคิดต่อการทำเกษตรชีวภาพ เพื่อเป็นการลดต้นทุนการผลิต โดยนำความรู้ ความเข้าใจ และนำวัตถุดิบมาประยุกต์ใช้ในพื้นที่ของตนเอง ส่วนใหญ่มีพฤติกรรมต่อการทำเกษตรชีวภาพ ในด้านการทำน้ำหมักชีวภาพด้วยตนเอง และมีการซื้อฮอร์โมนเสริมบางส่วน 3) มีเงื่อนไขและข้อจำกัดในการทำเกษตรชีวภาพ 8 ปัจจัย ประกอบด้วย พื้นฐานส่วนบุคคล ด้านสังคม ด้านเศรษฐกิจ ด้านกายภาพ ด้านความรู้ ด้านทัศนคติ ด้านวิธีการปฏิบัติการใช้สารชีวภาพ และด้านส่งเสริมการทำเกษตรชีวภาพ 4) ส่วนใหญ่มีประสบการณ์และบทเรียนที่มีการปรับเปลี่ยนความคิด และพฤติกรรมมาสู่การทำเกษตรชีวภาพ จากเดิมเกษตรกรต้องซื้อสารเคมี และปุ๋ยเคมี ซึ่งมีราคาแพง แต่ราคา ผลผลิตต่ำ เกษตรกรจึงทำเกษตรชีวภาพทดแทนการใช้สารเคมีและปุ๋ยเคมี เพื่อลดต้นทุนการผลิต 5) มีแนวทางการจัดการเรียนรู้สู่ระบบเกษตรชีวภาพ 5 วิธี ประกอบด้วย จัดเวทีพูดคุย สู่ความสนใจ สร้างความเชื่อมั่น กระตุ้นให้เกิดการปฏิบัติ และติดตามผลการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องเพื่อสู่กระบวนการยอมรับเกษตรชีวภาพ 6) ข้อเสนอแนะโดยจัดกลุ่มเกษตรกร เป็น 3 กลุ่ม ประกอบด้วย กลุ่มรับรู้ กลุ่มเรียนรู้ และกลุ่มเรียนรู้แบบก้าวหน้า เพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดกระบวนการเรียนรู้ของกลุ่ม

ลายมือชื่อนิติกร

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก